

Навчальні досягнення здобувачів освіти: критерії оцінювання (5 клас)

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» та наказу МОНУ № 289 від 01 квітня 2022 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти», розроблені методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання може здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. За умови використання власної шкали заклад має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися наступними категоріями критеріїв: 1) усвідомлення, розуміння та виконання учнями практичних завдань та розв'язання поставлених проблем на основі вивченого матеріалу; 2) вміння комунікувати, використовувати інформаційні технології; 3) здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність при роботі з медіатекстами (різними видами історичних джерел); 4) обґрунтування власного ставлення учня (учениці) до історичного явища, події, діяча; 5) використання різних видів оцінювання, як-от: формувальне оцінювання, самооцінювання, взаємооцінювання; 6) формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія); 7) дотримання учнями принципів доброчесності; 8) коригування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів. Формувальне оцінювання здійснюється через: 1) педагогічне спостереження учителя за навчальною та іншими різновидами діяльності учнів; 2) самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів; 3) оцінювання особистісного розвитку учнів; 4) застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу. Результати формуального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя, учнів, батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формулювання оцінних суджень учнями. Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти 5 класів має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння, передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, що мають відношення до певного історичного періоду, Відтворюють медіатекст у вигляді читання. Називають історичну постать, історико-географічний об'єкт.
	2	Учень (учениця) називає дві-три події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти. Учень (учениця) називає декілька подій, постатей, історико-географічних об'єктів, вибирає правильну відповідь на рівні «так» чи «ні». Має загальне уявлення

		про лічбу часу в історії.
	3	Учень (учениця) може двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи по- стать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту. Розуміє та може пояснити, що таке «історія» та хто такі «історики».
Середній	4	Учень (учениця) встановлює одночасність подій в історичному просторі, тривалість подій, явищ, процесів та їх часову віддаленість одних від одних (у межах теми, за допомогою вчителя). Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт відповідної теми.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначає окремі ознаки історичних понять, називає основні дати; показує на історичній карті основні місця подій. Учень (учениця) використовує як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, може визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати. Установлює одночасність, хронологічну тривалість і послідовність зазначених подій та процесів та їх віддаленість одних від одних, співвідносить подію, історичне явище і століття (у межах теми, з допомогою вчителя).
	6	Учень (учениця) позначає розміщення об'єктів на карті, прокладає уявні маршрути, визначає від- стані, порівнює однотипні пам'ятки історії, природи та культури і пояснює їх значення. Учень (уче- ниця) користується за допомогою вчителя наочними і текстовими джерелами історичної інформа- ції. Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність окремих подій відповідної теми. Послідовно викладає інформацію, будує виступ із дотриманням структури (за допомогою вчителя). Учень (учениця) відтворює фактичний матеріал теми, дає стис- лу характеристику історичній постаті, може допускати плагіат. Установлює послідовність подій. Працює у групах та у парах, декілька членів групи відповідають за роботу всієї групи.
Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виокремлює деякі ознаки історичних подій, явищ і процесів. Пояснює історичні карти з допомогою їх легенди; оперує на історичній карті умовними позначками. Використовує історичні документи як джерело знань, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події

		(причини, наслідки, значення). Учень (учениця) характеризує інформацію історичного документа, пояснює медіатекст за змістом і формою. Учень (учениця) може виконувати роль доповідача в групі, допускає «негрубі» мовленеві помилки під час виступу.
	8	Учень (учениця) планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом, ставить уточнювальні запитання, використовує інформацію з кількох джерел. По-слідовно викладає інформацію, будує виступ із дотриманням чіткої та логічної структури. Учень (учениця) самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно ви-правляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності. Учень (учениця) дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, встановлює синхронність подій у межах теми, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки щодо діяльності людини, обґрунтовуючи їх конкретними фактами. Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, синхронізує події в межах курсу. Формулює запитання щодо достовірності інформації з різних історичних джерел. Учень (учениця) дає порівняльну характеристику історичних явищ, са-мостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти. Учень (учениця) чітко планує роботу групи, в роботі наявні авторські знахідки, робота над матеріалом рівномірно розподілена між більшістю учасників групи.
Високий	10	Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів, подій, явищ, робить аргументовані, висновки, спираючись на широку джерельну базу, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Учень (учениця) використовують набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми, чітко спланована робота групи виявляє розуміння історичних процесів, повна самостійність під час виконання роботи, спираючись на широку джерельну базу, група рецензує відповіді інших учнів, аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи. Учень (учениця) виявляє розуміння історичних процесів відповідної історичної карти, зіставляє й систематизує дані

		історичної події на карті, робить аргументовані висновки.
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження стосовно подій чи фактів, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії. Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, що стосуються діяльності видатних історичних постатей. Висловлює оцінні судження щодо необхідності вивчення історії свого народу і країни та збереженні пам'яті про минуле. Самостійно коментує текст підручника під час читання, складає запитання до нього. Учень (учениця) вправно формулює власну точку зору, аналізує альтернативні погляди на проблему, самостійно характеризує історичні явища та виявляє особисте ставлення щодо них. Чітко спланована робота групи виявляє розуміння історичних процесів, повна самостійність під час виконання роботи, спираючись на широку джерельну базу, група рецензує відповіді інших учнів.
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом відповідної історичної карти. Самостійно характеризує історичні події, процеси та явища, синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії. Самостійно проводить історичні, наукові дослідження, вміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання. Робота у групі здійснюється на основі аргументованості основних позицій. Композиція доповіді логічна, присутня повнота представлених в доповіді результатів роботи, доповідачі прагнуть досягти високих результатів, готові до дискусії, доброзичливі, контактні. Учень (учениця) аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення.